

УДК 621.793.7

Єршов А.В.¹, Савонов Ю.М.², Павлюк Є.О.³

¹ д-р техн. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

³ студ. гр. ІФ-313 НУ «Запорізька політехніка»

СКЛАДОВІ ТЕПЛОВОГО ПОТОКУ ПРИ НАГРІВАННІ ТА РОЗПИЛЮВАННІ ДРОТУ – АНОДА ПЛАЗМОТРОНА

Плазмовий спосіб нанесення покриттів використовує електричний розряд для нагрівання напилюваного матеріалу до рідкого стану і перенесення його на оброблювану поверхню за допомогою потоку плазми.

Існує два способи подачі матеріалу покриття в плазмовий струмінь: подача порошку і подача та розпорошення суцільного або порошкового дроту. При подачі дроту його використовують як анод плазмотрона, що в кілька разів підвищує ефективність нагріву металу.

Стабільність процесу розпилення залежить саме від вибору оптимальної швидкості подачі дроту, при якій швидкість його нагріву та розпилювання співпадає із швидкістю подачі [1]. Характеристики нагріву дроту найбільш важливі у зоні густин струму $(50 \dots 100) \cdot 10^6 \text{ A/m}^2$, яка досліджена недостатньо. Тому розвиток методу теплового балансу для дослідження взаємодії плазми з електродом є актуальним.

Метою роботи є розробка методу визначення складових теплового потоку при нагріванні та розпилюванні дроту – анода плазмотрона.

Густина теплового потоку на поверхні дроту знаходиться з урахуванням теплоти плавлення r та теплоти нагріву рідкої півки на поверхні дроту, яка залежить від різниці температур між поверхнею півки t_w та твердою поверхнею t_n : $\Delta t_n = t_w - t_n$:

$$q_0 = -\lambda \frac{dt}{dx} = \rho V(ct_n + r) + (q_w - q_n). \quad (1)$$

Загальна теплова потужність нагріву дроту визначиться

$$Q = G(ct_n + r) + Q_p, \quad (2)$$

де $G = \rho VS = 1,06 \cdot 10^{-3} \text{ кг/с}$ витрати металу дроту; ρ, V, S – густина, швидкість подачі та площа поперечного перерізу дроту; $Q_n = G(ct_n + r)$ – потужність, що йде на нагрів і плавлення дроту; Q_p – потужність нагріву рідкої півки на поверхні дроту, яка визначиться з урахуванням перегріву півки над температурою плавлення, у вигляді

$$Q_p = Gc \frac{2}{3} (t_w - t_n), \quad (3)$$

де $\frac{2}{3} (t_w - t_n)$ – надлишкова середньомасова температура у півці.

Температура півки змінюється від температури плавлення t_n до температури поверхні t_w . Результати розрахунку складових теплового потоку і температури поверхні рідкого металу на торці електрода, з урахуванням зниження теплопровідності при плавленні металу, наведені в табл. 1.

Показано величину загальної потужності нагріву дроту Q , яка складається з $Q_n = Gct_n$ – потужності, що йде на нагрів металу у твердій фазі, $Q_n = Gr$ – потужності плавлення дроту та Q_p – потужності нагріву рідкої півки на поверхні дроту.

Таблиця 1 – Результати розрахунку складових теплового потоку і перегріву рідкого алюмінію на торці дроту діаметром 1,6 мм

Q , Вт	Q_r , Вт	$Q_{п}$, Вт	Q_p , Вт	$t_w - t_{п}$, °C
1508	626	421	461	729

При виміряній на мікрошліфі зразка плівки металу товщиною $\delta=0,1$ мм, зміна температури по товщині плівки становить $(t_w - t_{п}) = 729$ К. Температура поверхні плівки значно нижче температури кипіння алюмінію, що дозволяє не враховувати теплоту випаровування в балансі енергії. Показано, що 30% енергії витрачається на перегрів рідкої плівки до середньомасової температури потоку рідкого металу, яка складає 486 градусів вище температури плавлення. Густина теплового потоку з плазми становить $q_0 = 6,50 \cdot 10^8$ Вт/м². Густина струму на площині розплаву, дорівнює $j=0,732 \cdot 10^8$ А/м². Отримані характеристики теплоперенесення можуть бути використані для діагностики дугової плазми у прианодній зоні розряду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Kharlamov M.YU. Nahrivannya i plavlennya provoloky – anoda pry plazmenno-duhovom napyleni / M.YU. Kharlamov, Y.V. Kryvtsun, V.N.Korzhyk, S.V. Petrov // Avtomatycheskaya svarka. – 2011. – №5 –S. 5 – 11.